

Premalo domov za starejše: Je problem zgrešena politika zadnjih vlad ali profitni motivi?

“Vlada je za projekte, ki naj bi zgolj pokazali, ali so predvidene rešitve v zvezi z dolgotrajno oskrbo ustrezne ali ne, namenila kar 74,5 milijona evrov. To je po oceni računskega sodišča nesorazmeren strošek v primerjavi s potrebnimi sredstvi za zagotovitev manjkajočih kapacitet.”

To je računsko sodišče ugotovilo v poročilu o reviziji, ki ga je objavilo septembra. Revizija nekoliko pojasni, zakaj nikjer po državi ni prostora v domovih za ostarele. Vlade zadnja leta niso spodbujale gradnje domov za starejše, načrtovale pa so ogromno za študije, kako bi probleme reševale na druge načine, ki so pa še dražji.

Zadeva veliko ljudi v hudih stiskah

Revizorji so preverjali, kako vlada zagotavlja pomoč tistim, ki si je sami ne morejo zaradi starosti, duševne ali telesne prizadetosti in ugotovili, da vlada poslanstvo slabo opravlja. Celotno revizijo si lahko preberete [na povezavi tukaj](#).

V vladi so načrte za pilotne projekte delali celo brez preračunov, koliko bodo rešitve stale in kaj se splača, so ugotovili revizorji. Na očitek o norih vsotah za pilotske projekte, s katerimi bi bilo mogoče zgraditi cel kup modernih domov za starejše, ki jih zelo primanjkuje, so iz vlade odgovorili, da je to le načrt in da za pilotske projekte v resnici (še) ni šlo toliko denarja. Šele načrtujejo jih.

To, da le načrtujejo, storijo, pa bolj malo, ugotavlja tudi računsko sodišče.

A v medijih in javnosti ugotovitev poročila niso zelo odmevala, čeprav zaradi staranja populacije dileme zadevajo zelo veliko ljudi, ki so v hudih stiskah.

Ta teden bo vlada vendarle morala pojasniti, kaj je počela. Opozicijska SDS je namreč o ugotovitvah revizorjev zahtevala izredno sejo državnega zbora, ki bo v četrtek. Odbor za delo bo o neuspešni skrbi države za starejše in tratenju denarja, ki je bilo doslej brez resnih učinkov, na zahtevo SDS razpravljal v sredo.

Že danes pa bo še posebna seja, ki jo je dodatno zahtevala Levica **Luke Mesece**, kjer pa menijo, da je razlog slabe politike iz časov vlade Mira Cerarja, ki so jo ugotovili revizorji, "komercializaciji delovanja domov za starejše".

Če sem konkreten, del domov za starejše v državi upravljajo zasebna podjetja. Denimo Kolektorjev FMR **Stojana Petriča**, ki je tudi lastnik Dela, ima v lasti takšen dom v Idriji. Cenijo ga na slabih deset milijonov. Zanimivo pa je, da Stojana Petriča in drugih zasebnikov, ki jih kritizirajo, da profitno

zlorabljujejo starejše in jih izkoriščajo, Levica na pogovor v parlament ni povabila. Niti enega.

Levica se strinja z ugotovitvami revizorjev, da je težava, ker vlada ne investira v nove domove. Le krivdo, kot je običajno, vali na čas prve vlade Janeza Janše, ko bi se naj odločili, da se več ne dopolnjuje javne mreže. Kar je politikantska manipulacija, ker morebitna odločitev iz tistega časa poznejših vlad ne zavezuje, poznejše vlade bi lahko sofinancirale gradnje številnih komercialnih ali državnih domov za starejše, pa preprosto niso. Revizorji tudi ne kritizirajo tiste daljne preteklosti pred krizo.

Tako so to iz Levice podtaknili:

Država se je namreč leta 2007 odločila, da ne bo več vlagala v razvoj javne mreže domov za starejše občane (v nadaljevanju: DSO). Posledica te, de facto politične odločitve je bila komercializacija oskrbe starejših in s tem nižanje standardov in vse težja dostopnost institucionalne oskrbe. Z dodeljevanjem koncesij zasebnim družbam in oblikovanjem predpisov, ki omogočajo ustvarjanje profita z izvajanjem dejavnosti skrbi za starejše je država odprla trg tam, kjer ga ne bi smelo biti. Vnos tržne logike in odsotnost javnih politik in sredstev je povzročil, da skrb za starejše, namesto javnega servisa, postala posel.

Ne omenjajo pa iz Levice veliko ugotovitev revizorjev, da bolj leve vlade pozornost zadnja leta namesto gradnji novih domov usmerjajo v študije o skrbi za starostnike na domu, a brez preračunov, kaj je finančno učinkovitejše.

Iz vlade so sporočili, da bodo poslancem dogajanje v četrtek prišli pojasnjevati iz ministrstva za delo in iz ministrstva za zdravje.

Obe ministrstvi sta pomembni, ker so med njima v vladi leta 2016, vodili sta ju **Anja Kopač Mrak** in **Milojka Kolar Celarc**, prenašali pristojnosti za skrb za starostnike, računsko sodišče pa ugotavlja, da ta prenos ni bil najbolje premišljen in izveden.

Na posnetku je nekdanja ministrica za zdravje Kolar Celarčeva:

Ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc Foto: DZ

Ministrstvi od takrat načrtujeta in izvajata projekte, ki temeljijo zgolj na zamislih in ne na ugotovljenih potrebah upravičencev do pomoči in finančnih zmožnostih (upravičencev,

občin in države), tak pristop pa, opozarja računsko sodišče, ne bo prinesel izboljšanja ureditve v smislu zagotavljanja boljše dostopnosti in dosegljivosti pomoči za vse, ki jo potrebujejo.

Revizorji so podvomili, ali sta ministrstvi upoštevali, da je oskrba v okviru pomoči na domu med najdražjimi, oskrba v instituciji pa med najcenejšimi oblikami. Na posnetku je nekdanja ministrica za delo Anja Kopač Mrak (SD), ki je danes državna sekretarka premiera **Marjana Šarca**:

Anja Kopač Mrak Foto: SD

Da “pilotski projekti” večinoma niso bili izvedeni, kar na kritike iz SDS odgovarjajo iz vlade, je ugotovilo tudi

računsko sodišče samo in to, denimo, tako:

“Rok za izvedbo pilotnih projektov do 31. 12. 2018, ki je določen v IN17-18, ne bo dosežen. Razlog je, da v letu 2016 pred prenosom področja na MZ niso bile pričete nobene aktivnosti. Tako so se vsebinska usklajevanja glede ključnih mehanizmov, ki se bodo testirali v pilotnih projektih med pristojnima ministrstvom, začela šele v drugi polovici leta 2017 in so podlaga za izvajanje vseh pilotnih projektov. Posledično se je Direktorat za dolgotrajno oskrbo začel kadrovsko krepiti prav tako v drugi polovici leta, ko se je začel vzpostavljati tim za izvedbo Modela dolgotrajne oskrbe v skupnosti. Pilotni projekt bo zaključen 30. 6. 2020. ”

Levica: Problem je profitni motiv

Kakšen je problem domov za ostarele kaže preglednica za domove na področju Ljubljane, kjer so, ko gre za prosta mesta povsod same nule. Drugod po državi so številke enake. Same nule:

O.E. ZZSZ	ZAP. ŠT.	TIP*	IZVAJALEC	KAPACITETA	PROSTA MESTA	EVIDENTIRANE PROŠNJE (AKTIVNE)	AKTUALNE PROŠNJE
	6/2	Z	- PE DSO Škofljica	150	0	762	262
	7	J	Dom starejših občanov Kamnik	191	0	931	242
	8	J	Dom starejših občanov Kočevje	173	0	250	140
	9	J	Dom "Tisje" Šmartno pri Litiji	249	0	88	82
	10	J	Dom starejših občanov Ljubljana - Bežigrad	215	0	1759	215
	11	J	Dom upokojencev Center, Tabor-Poljane	433	0	1692	792
	12	J	Dom starejših občanov Fužine, Ljubljana	214	0	2673	1132
	13	J	Dom starejših občanov Ljubljana Moste-Polje	212	0	1572	418
	14	J	Dom starejših občanov Ljubljana - Šiška	230	0	2113	730
	15		Dom starejših občanov Ljubljana Vič-Rudnik	570			
	15/1	J	- Enota Bokalci, sedež zavoda	378	0	1717	1117
	15/2	J	- Enota Kolezija	192	0	1754	888
	16	Z	Dom Janeza Krstnika, Karitas-Trnovo, Ljubljana	66	0	526	252
	17		DEOS Ljubljana	1026			
	17/1	Z	- PE Center starejših Cerknica	157	0	306	0
	17/2	Z	- PE Center starejših Trnovo, Ljubljana	157	0	1002	324
	17/3	Z	- PE Center starejših Medvode	195	0	1077	5
	17/4	Z	- PE Center starejših Horjul	155	0	359	0
	17/5	Z	- PE Center starejših Notranje Gorice	205	0	603	2
	17/6	Z	- PE Center starejših Črnuče	157	0	617	9
	18	J	Dom starejših Logatec	164	0	817	19
	19	Z	Dom Marije in Marte Logatec	72	0	492	417
	20		Dom počitka Mengeš	261	0	1177	403
	20/1	J	- Enota Mengeš - sedež zavoda	204	SKUPNO VODENJE PROŠENJ		
	20/2	J	- Enota Trzin	57	SKUPNO VODENJE PROŠENJ		
	21	Z	RIVE Ribnica, Dom starejših občanov Ribnica	154	0	355	27
	22		Dom upokojencev "Franca Salamona" Trbovlje	345	0	487	386
	22/1	J	- Enota Trbovlje	190	SKUPNO VODENJE PROŠENJ		

Podatki o prostih mestih so povzeti iz preglednice, ki so jo poslanci SDS priložili zahtevi za razpravo državnega zbora o ugotovitvah revizorjev računskega sodišča, ki bo v četrtek.

Celotno preglednico in zahtevo poslancev SDS za izredno sejo DZ o problematiki neučinkovite politike lahko preberete na

povezavi tukaj:

Zahteva za izredno sejo DZ SDS